

ÚVODEM

Toto číslo časopisu *Securitas Imperii* je věnováno Lvu Prchalovi, československému armádnímu generálovi a českému politickému aktivistovi, odpůrci kapitulace před německými územními požadavky v roce 1938, zakladateli vojenského protinacistického odboje a posléze i politického odboje protikomunistického v zahraničí.

Představuje písemné a rozšířené verze čtyř z osmi příspěvků o Prchalově vojenské kariéře a exilové činnosti ze semináře *Lev Prchala – hrdina ostouzený a zapomenutý*, který uspořádal Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Ministerstvem obrany České republiky dne 6. prosince 2023, dále připojený příspěvek o generálově životě s mozaikou fotografií a psaných i tištěných dokumentů a diskusní glosu vyzývající k zamyšlení nad tím, zda byl Lev Prchala padouchem, nebo hrdinou. Toto číslo je věnováno osudu generála Prchaly ze stejných důvodů, jaké byly uvedeny na pozvánce ke zmíněnému semináři: „Prchala byl už v létě 1945 vládou Národní fronty zbaven generálské hodnosti a prohlášen za zrádce, tento dehonestující stav, samozřejmě udržovaný vládnoucími komunisty, kupodivu neskončil s pádem komunistického režimu. Po více než třech desetiletích politické a akademické svobody, ale i mlčení o Prchalových zásluhách o českou kulturu a svobodu přichází čas očistit jeho jméno.“

Z referátů, které na semináři zazněly, zde chybí: (1) důležitý příspěvek na téma „Lev Prchala v roce 1938“, kterého se v rámci semináře ujal historik Eduard Stehlík a poutavě vyložil situaci v roce zániku československé první republiky z hlediska připravenosti armády i úkolů a postojů Prchaly jako jednoho z nejvýše postavených armádních velitelů, (2) příspěvek autora tohoto úvodu, který shrnul Prchalovo politické působení v zahraničí v letech 1943–1963 (zahrnující Prchalův přerod z generála na politika exilových skupin České národní jednoty a Českého národního výboru a jeho odmítnutí válečné politiky E. Beneše, poválečnou rezistenci proti režimu koaliční Národní fronty, poúnorové zahájení protikomunistického odboje v zahraničí včetně dialogu s reprezentanty sudetoněmeckého etnika vysídleného z vlasti a odmítnutí jeho rehabilitace po listopadu 1989), (3) referát právníka Kamila Nedvěďického připomínající Prchalovy vyhrané (v jiných nefiguroval) soudní spory v Anglii a (4) referát historika Jana Mikulíka podrobně představující výsledek správního řízení v rámci udělování osvědčení *in memoriam* o účastnících protikomunistického odboje a odporu, které skončilo v případě Prchaly pozitivně. Doufám, že alespoň některé z „chybějících“ referátů nebo témat budou prezentovány v příštím čísle *Securitas Imperii*.

Za rok 2023 byla Lvu Prchalovi v 60. výročí jeho smrti udělena Ústavem pro studium totalitních režimů *in memoriam* Cena Václava Bendy za statečný boj proti nacistické i komunistické totalitě a odvážné činy při hájení hodnot svobody, demokracie a lidských práv. Paradoxem zůstává, že na webových stránkách Ministerstva

obranu České republiky (k prosinci 2025) je v seznamu osob, jímž bylo vydáno zákonné osvědčení o jejich zasloužilém boji proti komunismu, Prchala uveden jako armádní generál, tedy nositel nejvyšší vojenské hodnosti, zatímco z hlediska platných předpisů mu vzhledem k degradování vládou Národní fronty z července 1945 dosud náleží hodnost nejnižší, tedy voják...

Kromě textů vztahujících se k životnímu osudu srdnatého generála se několik dalších příspěvků zaměřuje na konec druhé světové války – jde o edici telegramů mezi příslušníky sovětské NKVD operujícími na sklonku války v českých zemích a písemné verze referátů z konference *Rok 1945 v globálním kontextu*. Cílem prezentování těchto textů, jakož i textů publikovaných v předcházejícím čísle časopisu u příležitosti 80. výročí konce druhé světové války, je přispět k vyjasnění stále zamlžených či záměrně zamlžovaných historických skutečností. Jde o válečné cíle Sovětského svazu a faktické důsledky „osvobození“ sovětskou armádou; o charakteristiku tzv. třetí československé republiky, která nebyla ani demokracií, ani právním státem; o oklamání (či zradu) české a slovenské veřejnosti politiky, kteří propagovali, prosadili a udržovali prioritní spojení se Sovětským svazem.

V důsledku zmíněných faktorů bylo postiženo velké množství Čechů a Slováků – na životě, zdraví a majetku; zároveň bylo většině příslušníků obou národů znemožněno rozvíjet své vlohy a žít svůj život ve svobodném prostředí. Nejen generálu Prchalovi, ale všem těžce postiženým poválečnou i poúnorovou „Národní frontou“ a jejich rodinám, jakož i sobě samé, dluží česká společnost pravdivé pojmenování toho, co se stalo, a proč se to stalo.

Dovoluji si připojit ještě osobní poznámku. Předkládaným číslem 47 končím ve funkci šéfredaktora časopisu *Securitas Imperii* (k vydání jsem připravil čísla 20–25 v letech 2012–2014 a 42/43–47 v letech 2023–2025). Děkuji za spolupráci a trpělivost členům současné redakční rady a všem autorům i dalším kolegům, kteří mi byli v mé práci nápomocni.

PhDr. Jan Cholínský